

Yanlış Anlamanın Alınganlığın da Böylesi

— Ali R.MALKOÇ · 09 Ocak 2023

Yanlış anlamanın, alınganlığın da böylesi

“Temel Atıldı”

Yıllar önce dinlemiş olduğum bir Karadeniz fıkrasını, hatırımda kaldığı kadarıyla ve biraz da anlatım yönünden süsleyerek aktarmaya çalışayım.

Köyünde ekonomik yönden geçim derdine düşen Temel, arkadaşı İdris ve akrabalarıyla helalleşerek, iş aramak niyetiyle İstanbul'a gider. Uzunca bir süre arayıştan sonra, bir inşaat şirketinde kendine iş bulur. Bu şirket aynı zamanda İstanbul Boğaz Köprüsü'nü de inşa edecektir. Köprü yapımında çalışacağını müjdesini de mektupla, tüm yakınlarına, köylü hemşerilerine bildirir.

Köprü inşaatının tüm araştırma, etüt, plan, proje işlemleri bitmiştir. 1970 yılı, zamanın hükümeti tarafından artık temel atma töreni düzenlemenin zamanı gelmiştir. Basın bülteni hazırlanır ve tüm kuruluşlara dağıtılır. Temel atma töreninden sonra, tüm gazetelerde haber ilk sayfadan sürmanşetten şöyle verilir: “beklenen an geldi, köprü inşaatında ilk adım: TEMEL ATILDI”

Göz alışkanlığıdır, psikolojik olarak okur davranışıdır, genelde büyük puntolarla yazılan yazıların, üstü ve altında yazılan ön bilgileri okumadan mantık yürütür ve hüküm veririz. Tabi bu gazeteler ülke genelinde dağıtıldığı gibi Temel'in köyüne de ulaşmıştır. “TEMEL ATILDI” gazete manşetini, İstanbul'da köprü inşaatında çalışan arkadaşları Temel'in işten atıldığı şeklinde yorumlarlar. Bu üzücü haberi hemen Temel'in ailesine de iletirler. Köyü almıştır boş bir hüznün.

Bu telaşın hemen peşinde Temel'e, işten atıldığını gazetelerden öğrendiklerini, çok üzüldüklerini belirten telgraf mesajı ile bilgi isterler. Telgrafı teslim alan Temel, sabahtan akşama kadar köprü inşaatında çalıştığı için, gazeteleri takip etmesi mümkün değildir. Bunun bir İdris şakası olduğunu düşünerek, telgrafa cevap yazmaz, gazeteleri de alıp okumaz.

Cevap alamayan akrabaları, bu defa ikinci bir telgrafla sorularını yinelerler: “Ula Temel Atıldın mı, atılmadın mı?” İkinci telgraf karşısında şaşkına dönen Temel, öncelikle eski tarihli gazeteleri arar bulur ve okur. “TEMEL ATILDI” kocaman gazete manşetini görünce, gazetelerin diline düşmekten mahcup olmuştur, gururuna dokunmuştur bu durum.

Bir arkadaşının verdiği akılla; gazetelere tazminat davası açar. Gazeteler de yaptıkları savunmada, inşaat şirketinden gelen basın bültenini göstererek, haklılıklarını kanıtlarlar. Tüm gelişmeler, inşaat şirketi yönetimine iletilince, bu defa gereksiz işlere zaman ayırdığı için Temel'i gerçekten işten atarlar.

Davayı kazanan gazeteler, artık gönül rahatlığıyla şu manşetle olayı haberleştirirler: “Önce Temel Atıldı, Sonra Temel İşten atıldı” Artık köye telgraf çekmenin gereği yoktur. Gazete manşetleri daha hızlı ulaşmaktadır. Temel'in ilk iş macerası böyle sonuçlanınca, yeni iş arayışlarını sürdürür.

Kıssadan hisse yönüyle yorumlarsak: okuduklarımızı kelime kelime birbirinde bağımsız şekilde değil de

anlatımın ana vurgusunu anladık mı, yazarın amacı, niyeti, beklentisi, öngörüsü, yorumu nedir derinlemesine fikir yürüttük mü? Yazının başlığına bakarak, kimin yazdığını inceleyerek, anlatımın özüne inmek mümkün mü? Anlatan kişi; akademik, hukuki, edebi, diplomatik, bilimsel bir literatür tercihiyle yazdığı yazıyı, dini/siyasi/coğrafik ve etnik bir kimlik öğretisiyle, geleneklerle anlamlandırmak ne kadar doğru olabilir ve buna hakkımız var mı?

Kabalık yalnızca fiziksel, sözel değil, amacını/haddini aşarak da kendini gösterir.

Samsun, 09.01.2023

Ali Rıza MALKOÇ

arm.web.tr